

PROGRAM ROZWOJU KULTURY

GMINY ŻARY o statusie miejskim

NA LATA 2016 – 2020

- I. Wstęp.
- II. Uzasadnienie celowości programu.
- III. Stan kultury w gminie Żary o statusie miejskim.
  1. Żarski Dom Kultury
  2. Miejska Biblioteka Publiczna
  3. Muzeum Pogranicza Śląsko-Łużyckiego
  4. Edukacja kulturalna dzieci i młodzieży.
  5. Uczestnictwo w kulturze, kultura masowa.
- IV. Główne kierunki programowe rozwoju kultury w mieście Żary w latach 2016 – 2020.
- V. Główne projekty realizacyjne Programu Rozwoju Kultury w mieście Żary w latach 2016 – 2020.
- VI. Zakończenie.

Żary 2016 r.

I. Wstęp

Kulturę można zdefiniować jako całość materialnego i duchowego dorobku danego społeczeństwa. Stanowi ona o naszej tożsamości. Jest dobrem zbiorowym i zbiorowym dorobkiem, owocem twórczego i przetwórczego wysiłku kolejnych pokoleń. Dzięki niej przeszłość, teraźniejszość i przyszłość łączy się w spójną całość.

Kulturę tworzy człowiek i jednocześnie jest przez nią kształtowany. Kultura jest również nośnikiem wartości mających wewnątrz nas wzbogacać, rozwijać godność i nadawać sens ludzkiemu istnieniu.

Dlatego sprawom kultury należy nadać wysoką rangę w działaniach władz samorządowych wszystkich szczebli. Powinna ona podlegać szczególnej ochronie i stałej trosce. Należy też tworzyć sprzyjające warunki dla rozwoju wszystkich dziedzin kultury oraz zapewnienia dostępu do jej dóbr.

II. Uzasadnienie celowości programu

Program Rozwoju Kultury Gminy Żary o statusie miejskim na lata 2016 – 2020 służy realizacji zadań stojących przed samorządem, warunkujących rozwój kultury i dziedzictwa kulturowego.

Program zarządzany jest i wdrażany na poziomie lokalnym, określa on priorytety i kierunki rozwoju kultury w mieście Żary.

Program zawiera opisy działań z uwzględnieniem ich celów, sposobów realizacji, kosztów, w tym współfinansowanie ze środków Unii Europejskiej oraz zakładanych efektów podejmowanych przedsięwzięć.

Założenia programowe wynikają ze „Programu rozwoju gminy Żary o statusie miejskim na lata 2016-2023”. Rozdział czwarty tego dokumentu mówi o priorytetach w zakresie min. kultury, wskazując w głównej mierze na odtworzenie jej bazy materialnej . Program wpisuje się również w strategię rozwoju powiatu żarskiego i województwa lubuskiego.

Program na celu przekazanie informacji określających stan kultury oraz ustalenie zakresu podejmowanych działań, które spowodują rozwój i upowszechnienie kultury wśród mieszkańców naszego miasta.

III. Stan kultury w gminie Żary o statusie miejskim - instytucje kultury, edukacja kulturalna dzieci i młodzieży, uczestnictwo w kulturze, kultura masowa.

III. 1. Żarski Dom Kultury ul. Wrocławska 7

Główna siedziba ŻDK mieści się w secesyjnym obiekcie z 1903 r. o powierzchni użytkowej 736 m². Wykonany został remont elewacji z częściową wymianą okien, remont pomieszczeń na parterze

i I piętrze z wymianą instalacji elektrycznej i teleinformatycznej, klatki schodowej i holi, piwnicy wraz z odwilgoceniem obiektu.

W budynku mieści się siedziba dyrekcji, administracji, dział organizacji i dokumentacji imprez, sala kameralna, pracownie specjalistyczne, Uniwersytet Trzeciego Wieku ŻDK: (chór „Żaranie” i zespół „Canto”, sekcja instrumentalno-wokalna „Bemole” sekcja literacka „Rym”, grupa rowerów, fitness, gimnastyka, gimnastyka w wodzie, Teatr „Es”, klub dyskusyjny, nordic waling, 2 lektoraty” język angielski i niemiecki, klub miłośników roślin, zespół muzyczny „Wrocławska 7”, tropiciele historii, sekcja wolontariatu „Niezapominajka”), sekcje: filmowa „Miot”, 4 plastyczne: „Goja1”, „Goja 2”, „Tęcza 1”, „Tęcza 2”, grafiki, 6 zespołów rockowych: „Riff”, „Clyflyers”, „Undertone”, „Wapers”, „Orange Room”, „The Folkers”, 2 wokalne, nauka gry na gitarze, klub szaradzystów „Abak”, rękodzieło artystyczne, 2 zespoły tańca i akrobatyki, klub gier planszowych i karcianych, kabaret „Oj tam! Oj tam!”, zespół wokalny „Mozaika”.

2. Sala widowiskowa ŻDK ul. Okrzei 35

Sala widowiskowa 210 miejsc. Obiekt przedwojenny po remontach o powierzchni użytkowej 1.273 m². Wykonany remont garderób i zaplecza sceny oraz remont klatek schodowych i niektórych pomieszczeń na I piętrze. W obiekcie mieści się Sala widowiskowa, Mała Galeria ŻDK, pracownie specjalistyczne, sekcje: 6 Tetrów Tańca: „Mały Format”, „Free”, „Say”, „Format”, „Nowy” i „Dancing Queen”, sekcja brydżowa, sekcja brydżowa UTW, Teatr Drewniana Kurtyna. Miejska Orkiestra Dęta: (sekcje: klarnetu, saksofonu, trąbki, puzonu, tuby, waltorni, ksylofonu, fletu i perkusji), Filia Miejskiej Biblioteki Publicznej i świetlica środowiskowa „Piątka” Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

3. Filia ŻDK „Kunice” ul. Grunwaldzka 3

Sala widowiskowa 180 miejsc. Obiekt przekazany po dawnym klubie HSO „Kunice” o powierzchni 1.143 m². Wykonano remont dachu, instalacji c.o., wymieniono instalację elektryczną. Dokonano wymiany okien w obiekcie. Wyremontowano zaplecze sceny, salę widowiskową z

wymianą foteli. W obiekcie znajduje się Sala widowiskowa, Galeria „Zaścianek” ŻDK, sekcje: zespół taneczny „Twistter”, aerobic, wokalna, nauka gry na ukulele, teatralno-filmowa, 2 plastyczne (grupa młodsza i starsza), sekcja flamenco, zespół rockowy „Zapach kobiety”, koło wędkarskie, filia Miejskiej Biblioteki Publicznej.

4. Salon Wystaw Artystycznych ŻDK ul. Chrobrego

Obiekt o powierzchni 102 m², remontowany na bieżąco.

Działalność ŻDK

Liczba widzów biorących udział w imprezach organizowanych przez ŻDK

liczba widzów , uczestników w roku 2014 - 74.846 osób
liczba widzów , uczestników w roku 2015 - 119.360 osób
liczba widzów, uczestników w roku 2016 – do końca września - 90.167 osób

W Żarskim Domu Kultury działały następujące sekcje artystyczne
(na podstawie danych z 2016 r.):

- Miejska Orkiestra Dęta (dzieci, młodzież i dorośli),
- 6 zespołów rockowych (młodzież),
- Teatr Drewniana Kurtyna (młodzież i dorośli),
- Teatr Es - grupa teatralna 50+, Teatr Na pewno Nie Miot (młodzież),
- Sekcja filmowa MIOT(młodzież),
- 6 sekcji plastycznych („Barwa1”(5-6 lat), „Barwa2”(7-13 lat), „Tęcza1” (5-8 lat), „Tęcza2” (9-11 lat), „Goja1” (młodzież) „Goya2” (dorośli),
- 6 Teatrów Tańca Współczesnego (Dziecięcy Teatr Tańca Mały Format (5-7 lat), Teatr Tańca Free (7-11 lat), Teatr Tańca Say (13-19 lat), Teatr Tańca Nowy (10-13 lat), Teatr Tańca Format (6-9 lat) i Teatr Tańca Dancing Queen (UTW dorośli),
- zespół tańca jazzowego : Twistter (dzieci i młodzież),
- Aerobic - dorośli
- 2 zespoły tańca i akrobatyki : Piruet, Piruet 1 (dzieci i młodzież),
- Zespół tańca Flamenco (dorośli),
- Uniwersytet Trzeciego Wieku ŻDK :
- zespół muzyczny „Wrocławska 7”,

- zespół muzyczny „Bemole”,
- chór Żaranie,
- zespół Canto,
- sekcja literacka Rym,
- klub dyskusyjny Po-Gadajmy,
- lektoraty języka angielskiego i niemieckiego,
- gimnastyka,
- gimnastyka w wodzie,
- sekcja nordic walking,
- sekcja rowerów,
- sekcja szachowa,
- sekcja przyrodnicza
- Sekcja rękodzieła artystycznego (dorośli),
- Sekcja brydża sportowego(dorośli),
- Klub szaradziarski ABAK (dorośli),
- Sekcja grafiki (dzieci, młodzież i dorośli),
- 2 sekcje wokalne (dzieci i młodzież),
- Sekcja Tropiciele Historii (dorośli).
- Klub gier planszowych i karcianych (młodzież)
- Zespół wokalny „Mozaika” (dorośli)
- Sekcja szachowa (dzieci i młodzież)
- Kabaret „Oj! Tam, Oj! Tam” (dorośli)
- Nauka gry na ukulele (dzieci i młodzież)
- Nauka gry na gitarze (dzieci, młodzież i dorośli)
- Zespół rockowy „Zapach Kobiety”

Imprezy organizowane promujące ruch i twórczość amatorską

(na podstawie danych z 2016 r.):

- Powiatowe Spotkania Grup Kolędniczych i Jasełkowych,
- Miejskie i Powiatowe eliminacje Lubuskiego Konkursu Recytatorskiego,
- Powiatowy i Wojewódzki Przegląd Ogólnopolskiego Konkursu Recytatorskiego,
- Powiatowy Przegląd Dziecięcych i Młodzieżowych Form Tanecznych,
- Przegląd Powiatowy Lubuskiego Dziecięcego i Młodzieżowego Festiwalu Piosenki,

- Powiatowy Przegląd Teatrów Dziecięcych „Balladyna”,
  - Wojewódzki Konkurs Fotograficzny,
  - Projekt wolontariatu „UTW dla społeczności”
  - Miejski konkurs plastyczny ALLA PRIMA „Od wschodu do zachodu słońca”
  - Konkurs „Żarska Pobudka Kulturalna”,
  - XVI Szaradziarskie Mistrzostwa Polski – eliminacje strefowe,
  - XV Otwarte Szaradziarskie Mistrzostwa Żar,
  - XVII Mistrzostwa Żar w brydżu sportowym,
  - XVIII edycja Ogólnopolskiego Konkursu Plastycznego dla Dzieci i Młodzieży „W trosce o nasze bezpieczeństwo”,
  - Kunickie Metamorfozy „Kamera otworkowa”,
  - „Żarska Niezapominajka” impreza rekreacyjna „UTW dla społeczności” w ramach projektu,
  - „Nie gaście ogniska” spektakl teatru „Es” reż. D. Giecold,
  - „Dla zdrowotności czyli: internet, krupnik i niebieska tabletką „ przedstawienie Kabaretu „Oj tam!, Oj tam!” reż. M. Gałązka,
  - Cykl spotkań „Ludzie z pasją”,
  - Cykl „Teatralne Spotkania Przyjaciół”
  - Otwarcie pracowni multimedialnej „E - kultura” w ramach projektu
- Udział Teatrów Tańca i zespołów tanecznych w:**
- Spektaklu „Tatepla” reż. B. Wróbel , B. Chudy i G. Kowalczyk,
  - Spektaklu „Kobieta” reż. B. Wróbel,
  - Spektaklu „Dotknąć...” reż. B. Wróbel,
  - Targach Edukacji i Pracy w Żarach,
  - Finale Lubuskiej Gali Tanecznej Pro Arte 2016 w Nowej Soli,
  - III Ogólnopolskim Festiwalu Tańca „Dance Pasion and Life” w Przytocznej,
  - IV Festynie „Żary przyjazne Rodzinie”,
  - Miejskim Dniu Dziecka,
  - XVII Ogólnopolskim Turnieju Zespołów Tanecznych STONOGA 2016 w Chojnowie,
  - Zakończeniu roku akademickiego UTW ŻDK,
  - Żarskiej Majówce,
  - Dniach Żar,

- Otwarcia wystawy poplenerowej Międzynarodowego Pleneru Malarstwa,
- Pikniku organizacji pozarządowych i instytucji w ramach promocji świadczonych usług dla mieszkańców miasta,
- Wernisażu wystawy „Książka też jest Kobieta” w MBP w Żarach,
- Jubileuszu 70 – lecia szkoły LO Prus w Żarach,
- Koncercie Flamenco Barbary Cieślewicz w Lubsku,
- Koncercie Flamenco Barbary Cieślewicz, J. Cardenas a i Carlosa El Canario w Żarach,
- Polsko-Niemieckim Festiwalu Tańca w Żarach,
- Koncercie charytatywnym dla Kingi Woźniak,
- Festiwalu tańca FAZA w Gorzowie Wielkopolskim,
- Ogólnopolskim Festiwalu Tańca w Miliczu,
- Ogólnopolskim Festiwalu Tańca w Białobrzegach,
- Ogólnopolskim Festiwalu Tańca w Sulechowie

Udział zespołów muzycznych, wokalnych i chóru w:

- XI Festiwalu „Mundurowo na wesoło” w Górzynie,
- XVIII Ogólnopolskim Festiwalu Polszczyzny i Pieśni Kresowej „Wielkie Bałakanie” w Żarach,
- Event rodzinnym „Mama fit” w Żarach,
- Koncercie rockowym w Pubie Cegła w Żarach,
- Koncercie rockowym w Pubie Max w Żarach,
- Koncercie z okazji Dnia Kobiet w Żarach,
- Koncercie „Jedziemy autostopem” reż. D. Giecold,
- Ogólnopolskiej akcji „Moto Krew”,
- Koncercie „Nasz uśmiech losu” opr. muzyczne W. Skarbek,
- Otwarcia wystawy B. Pingot,
- Festynie miejskim „na Ludowej”,
- Jubileuszu CECH Rzemiosł Różnych,
- X jarmarku Miodu i Wina,
- Pikniku organizacji pozarządowych i instytucji w ramach promocji świadczonych usług dla mieszkańców miasta,
- Żarskiej Majówce,

- Dniach Żar,
- Międzynarodowych Plenerowych Spotkaniach ze Sztuką.

Udział sekcji filmowej „Miot” i Teatru Drewniana Kurtyna w:

- IX Praskim Festiwalu Filmów Młodzieżowych 2016 Nowa Perspektywa w Warszawie,
- Wojewódzkim i centralnym Przeglądzie 61 Ogólnopolskiego Konkursu recytatorskiego w Żarach i Ostrołęce,
- Wojewódzkim Przeglądzie Lubuskiego Konkursu Recytatorskiego w Żaganiu,
- Warsztaty filmowe w ramach projektu „Po trzech stronach obiektywu”,
- Ogólnopolskim Przeglądzie Filmów Amatorskich „Ogień w głowie” w Zgierzu,
- Międzynarodowym Festiwalu Filmowym „Dozwolone od 21/UP TO 21 w Warszawie.

Udział Miejskiej Orkiestry Dętej między innymi w:

- Noworocznym Koncercie,
- Uroczystościach Gali Sportu w Lubsku,
- Uroczystościach Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych,
- Koncercie „Dla Ciebie”,
- Koncercie „Dla Kobiety”,
- Jarmarku Wielkanocnym,
- Uroczystościach i procesji Bożego Ciała,
- Festynie miejskim „Na Ludowej”,
- Międzynarodowym Turnieju Piłki Nożnej w Lubsku,
- Międzynarodowym Skoku o Tyczacze,
- Obchodach 70 lecia Osadnictwa w Bieniowie,
- Wielkim otwarciu Basenu na Leśnej,
- Obchodach Dnia Wojska Polskiego,
- Dniach Żar,
- Żarskiej Majówce,
- Obchodach 70 lecia Zespołu Szkół Budowlanych,
- Jubileuszu CECH Rzemiosł Różnych.

W ramach organizowanych wystaw wydano foldery:

- XXVI Wojewódzkiej Wystawy Fotograficznej,

- Akwarele Barbary Pingot,
- Malarstwo Józefa Wierzbickiego,
- Malarstwo Karoliny Antosz,
- Wystawa Twórczości Żarskich Artystek,
- Malarstwo Izabeli Sak,
- Malarstwo Zdzisława Kowalskiego,
- Wystawy plastycznej „Z radości tworzenia”,
- Poplenerowej wystawy Międzynarodowego Pleneru Malarstwa,
- Pokonkursowej wystawy XI Akcji Fotograficznej „24 sierpnia... w Żarach”.

Zorganizowane zostało szereg imprez promujących region żarski:

- Żarska Majówka,
- Międzynarodowy Śląski Festiwal Muzyczny „EuroSilesia”,
- Wojewódzki Konkurs Fotograficzny,
- Ogólnopolski Konkurs Recytatorski (powiatowy i wojewódzki),
- Lubuski Konkurs Recytatorski,
- Powiatowy Przegląd Dziecięcych i Młodzieżowych Form Tanecznych,
- Powiatowe Spotkania Grup Kolędniczych i Jasełkowych,
- Powiatowy Przegląd Teatrów Dziecięcych „Balladyna”,
- Przegląd Powiatowy Lubuskiego Dziecięcego i Młodzieżowego Festiwalu Piosenki,
- Festiwal Filmu i Teatru,
- Międzynarodowe Plenerowe Spotkania ze Sztuką – cykl imprez obejmujących spektakle plenerowe, koncerty plenerowe, warsztaty, pokazy plenerowe, akcje oraz wystawy,
- Festiwal muzyczny „Przedsionek Raju”,
- Akcja fotograficzna „24 sierpnia... w Żarach”,
- Dni Żar – koncerty, pokazy, warsztaty i animacje,
- Krajowy Salon Fotografii,
- Salon Jesienny – wojewódzki konkurs oraz wystawa plastyki,
- Wystawy, koncerty, spektakle prezentujące dorobek sekcji Żarskiego Domu Kultury,
- Spektakle i koncerty w wykonaniu zespołów profesjonalnych,
- Spektakle znanych teatrów z Polski w ramach projektu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Teatr Polska”.

W obiektach ŻDK organizowane były pokazy dorobku artystycznego :

- z okazji Dnia Edukacji Narodowej,
- z okazji Dnia Mamy, Babci i Dziadka,
- z okazji Dnia Dziecka,
- Jasełka z udziałem dzieci i rodziców,
- koncerty profilaktyczne,
- występy przedszkolaków,
- benefisy,
- bale przebierańców,
- koncerty charytatywne,
- koncerty absolwentów szkół i przedszkoli,
- współorganizacja Ogólnopolskiego Festiwalu Polszczyzny i Pieśni Kresowej „Wielkie Bałakanie”.

Na bieżąco odbywają się również wydarzenia artystyczne i kulturalne we współpracy z jednostkami pozarządowymi, placówkami i instytucjami oświatowymi, stowarzyszeniami, towarzystwami oraz Szkołą Muzyczną, Policją i Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

III. 2. Miejska Biblioteka Publiczna

1. Budynek Główny, ul. Wrocławska 11, 68-200 Żary

- powierzchnia zabudowy: 427,7 m²,
- powierzchnia użytkowa: 1179 m²,
- kubatura: 5124 m³,
- powierzchnia działki: 0,1292 ha
- w budynku głównym znajdują się 4 działy obsługi klienta, tj. Pracownia Multimedialna, Czytelnia Ogólna, Oddział dla Dzieci, Wypożyczalnia Ogólna; 3 pomieszczenia administracyjne (Gabinet Dyrektora, Sekretariat, Dział Gromadzenia i Opracowania), 5 toalet (w tym dwie dla czytelników).
- podstawa prawna: Umowa użytkowania z dn. 11.05.2001 r. z GM Żary – prawo użytkowania, nieodpłatnie na czas nieoznaczony.
- stan techniczny: w roku 2016 przeprowadzono prace budowlane, których celem było wykonanie niezbędnych napraw spękań i odpadających elementów elewacji (zagrożających bezpieczeństwu użytkowników) wynikających z nakazu PINB, obecnie trwają przygotowania do wykonania prac budowlano-konserwatorskich

elewacji zabytkowego budynku (badania konserwatorskie dotyczące pierwotnej kolorystyki, badania dotyczące odtworzenia pierwotnych elementów sztukaterii)

- budynek nie jest dostosowany do obsługi osób z niepełnosprawnością ruchową.

2. Filia nr 1, ul. Grunwaldzka 3, 68-200 Żary (ŻDK Kunice)

- powierzchnia użytkowa: 50 m²
- podstawa prawna: Umowa najmu lokalu nr ŻDK/DA/210/10/2015 z dn. 01.04.2015 na czas oznaczony do 31.03.2018.
- stan techniczny: dobry-w roku 2016 dokonano wymiany okien, oraz wykonano remont filii w zakresie odświeżenia koloru,
- lokal nie jest dostosowany do obsługi osób z niepełnosprawnością ruchową.

3. Filia nr 2, ul. Okrzei 35, 68-200 Żary (ŻDK Luna)

- powierzchnia użytkowa: 51,6 m²
- podstawa prawna: Umowa najmu lokalu nr ŻDK/DA/210/9/2015 z dn. 01.04.2015 na czas oznaczony do 31.03.2018,
- stan techniczny: dobry,
- lokal nie jest dostosowany do obsługi osób z niepełnosprawnością ruchową.

4. Filia nr 3, ul. Moniuszki 36, 68-200 Żary

- powierzchnia użytkowa: 85,83 m²
- podstawa prawna: Umowa o wynajem lokalu użytkowego z dn. 1.06.2009 r. ze Spółdzielnią Mieszkaniową w Żarach,
- stan techniczny: dobry,
- lokal dostosowany do obsługi użytkowników z niepełnosprawnością ruchową.

5. Punkt biblioteczny, przy Środowiskowym Domu Samopomocy MOPS, ul. Bohaterów Getta 19 prowadzony przez pracowników placówki w pomieszczeniach placówki z wykorzystaniem zbiorów Biblioteki głównie dla podopiecznych i pracowników.

Wykorzystanie zbiorów oraz uczestnictwo w imprezach

Lata	2014	2015	2016 (do 31.10)
Ilość odwiedzających	54051	60109	49587
Liczba zakupionych książek	914	1539	1616
Liczba wypożyczeń	123815	115979	94732

Sposób realizacji zadań statutowych

1. Biblioteka realizuje swoje zadania statutowe, jako samorządowa instytucja kultury gminy miejskiej działająca w obrębie ogólnokrajowej sieci bibliotek publicznych.
2. Biblioteka swoje zadania programowe realizuje poprzez sieć placówek (Działy, Oddziały i Filie) na terenie miasta, współdziałając z bibliotekami ogólnokrajowej sieci bibliotek publicznych, a także z instytucjami i organizacjami zajmującymi się działalnością oświatowo – kulturalną w kraju.
3. Biblioteka może podejmować współpracę z podobnymi placówkami za granicą.
4. Przy Bibliotece mogą działać stowarzyszenie o charakterze społeczno–kulturalnym
5. Celem głównym Biblioteki jest zaspokajanie potrzeb oświatowych, kulturalnych i informacyjnych społeczeństwa oraz upowszechnianie wiedzy i kultury oraz dorobku dziedzictwa narodowego.
6. Usługi biblioteczne [zgodnie Ustawą z dnia 27. 06. 1997 o bibliotekach] są ogólnodostępne i bezpłatne z wyjątkami, które dopuszcza Ustawa.

III.3. Muzeum Pogranicza Śląsko – Łużyckiego w Żarach pl. Kard. Stefana Wyszyńskiego 2

Budynek zabytkowy składający się z dwóch części połączonych w całość. Starsza, gotycka powstała w XV wieku, nowsza dobudowana została w pierwszej połowie XVI wieku. Budynek ma cztery kondygnacje w nowszej części i trzy w części starszej.

Muzeum jest w fazie dalszej organizacji, budowania bazy i swojego wizerunku.

Wyremontowane jest ok. 250 m² powierzchni, część wystawowej oraz powierzchnie administracyjne i biurowe, gospodarcze i magazynowe.

Do zagospodarowania pozostaje jeszcze ok. 700 m², w tym strychy i piwnice.

Ważnym elementem pozostaje rewitalizacja terenu zewnętrznego. Obecnie wymieniana jest nawierzchnia utwardzona i rozdzielenie wód opadowych od ścieków sanitarnych oraz w trakcie realizacji jest wymiana sposobu ogrzewania budynku na zasilanie z ciepłowni. W trakcie realizacji jest remont piętra (ok. 150m²) pod ekspozycję i archiwum zakładowe - pracownię oraz magazyn depozytów. W czasie prac porządkowych w piwnicy najstarszej części i usunięcia gruzu natrafiono na zamurowane schody prowadzące na dziedziniec kościoła oraz pomieszczenia poniżej znanego poziomu piwnic. Ich odsłonięcie oraz dotarcie do prawdopodobnie istniejącego podziemnego przejścia do piwnic kościoła pozwoli na wzrost atrakcyjności obiektu.

Dane statystyczne – zwiedzający Muzeum:

Lata	2014	2015	2016
Ilość zwiedzających	3.022 osoby	3.011 osób	6.401 osób (do 15.11.2016)

Formy działania i podjęte inicjatywy:

1. Inscenizacje batalistyczne,
2. Noc muzeów,
3. „Muzeum na Kółkach”,
4. Wioska średniowieczna,
5. Konkursy historyczne i turnieje historyczne,
6. Warsztaty monotematyczne i okazjonalne, wakacyjne,
7. Gry miejskie – poszukiwania przedmiotów w mieście,
8. Spotkania autorskie – „Środa z książką historyczną”,
9. Współorganizacja obchodów rocznicowych i świąt w regionie,
10. Korowody historyczne,

Muzeum jest w fazie dalszej organizacji, budowania bazy i swojego wizerunku.

Wyremontowane jest ok. 250 m² powierzchni, część wystawowej oraz powierzchnie administracyjne i biurowe, gospodarcze i magazynowe.

Do zagospodarowania pozostaje jeszcze ok. 700 m², w tym strychy i piwnice.

Ważnym elementem pozostaje rewitalizacja terenu zewnętrznego. Obecnie wymieniana jest nawierzchnia utwardzona i rozdzielenie wód opadowych od ścieków sanitarnych oraz w trakcie realizacji jest wymiana sposobu ogrzewania budynku na zasilanie z ciepłowni. W trakcie realizacji jest remont piętra (ok. 150m²) pod ekspozycję i archiwum zakładowe - pracownię oraz magazyn depozytów. W czasie prac porządkowych w piwnicy najstarszej części i usunięcia gruzu natrafiono na zamurowane schody prowadzące na dziedziniec kościoła oraz pomieszczenia poniżej znanego poziomu piwnic. Ich odsłonięcie oraz dotarcie do prawdopodobnie istniejącego podziemnego przejścia do piwnic kościoła pozwoli na wzrost atrakcyjności obiektu.

Zabezpieczenie przeciwpożarowe jest właściwe, bezpieczeństwa zbiorów również. Wymaga jednak dalszej modernizacji i rozbudowy systemów bezpieczeństwa.

III.4. Edukacja kulturalna dzieci i młodzieży

Edukacja kulturalna dzieci i młodzieży jest zintegrowanym i wielostronnym procesem formowania młodego człowieka i jako taka winna być wspólnym dziełem przede wszystkim rodziny, szkoły i instytucji kultury. Doświadczenia kontaktów z kulturą artystyczną nabyte w dzieciństwie, rzutują na udział w kulturze w wieku dojrzałym i warunkują wdrażanie do uczestnictwa w kulturze artystycznej własnych dzieci. Najliczniejszą grupą ogólnej liczby odbiorców kultury są dzieci i młodzież. To dla tej grupy wiekowej organizuje się większość imprez kulturalnych, jak np. przeglądy zespołów tanecznych, muzycznych, konkursy recytatorskie i wiele innych. Dzieci i młodzież stanowią również podstawę ruchu artystycznego. Są też najliczniejszą grupą użytkowników bibliotek publicznych. Ta grupa wiekowa korzysta z usług bibliotek dla przyjemności, relaksu, w celu rozwijania swoich zainteresowań, poszukiwań praktycznych informacji a ostatnio najczęściej w celach edukacyjnych.

Duże znaczenie w rozwoju kultury wśród dzieci ma edukacja teatralna i literacka. Młodzież szkolna realizuje swoją działalność poprzez udział w konkursach i przeglądach teatralnych, podejmowaniu samodzielnych prób poetyckich, przygotowaniu inscenizacji baśni, mitów, przedstawień o tematyce młodzieżowej oraz organizowaniu przedstawień i występów okolicznościowych.

Szczególnie wartościowe te przedsięwzięcia i imprezy, które mają charakter cykliczny. Wiele takich imprez jest na stałe wpisane w harmonogram imprez w Żarach.

III.5. Uczestnictwo w kulturze, kultura masowa

Uczestnictwo w kulturze, inaczej zwane aktywnością kulturalną rozumiane jest jako forma czynnego uprawiania różnych rodzajów sztuki i działalności kulturalnej (amatorski ruch artystyczny, stowarzyszenia społeczno-kulturalne, prasa lokalna itp.) jak i udział bierny w proponowanych formach kultury artystycznej (np. spektakle, wystawy, koncerty).

Kultura artystyczna, zwana często „wysoką” to obszar, na którym powstają zjawiska wartościowe i społecznie cenne z uwagi nie tylko na walory artystyczne, ale także poznawcze i intelektualne, to również źródło sfery wartości, do których odniesienie mieć mogą różne grupy kulturowe. W działaniach merytorycznych dominują imprezy o charakterze masowym. Nie zawsze jest łatwym znalezienie równowagi między działalnością służącą tylko rozrywce, a nakierowaną na rozwój artystyczny, na budowanie świadomości kulturowej.

Większość organizowanych imprez cieszą się dużym zainteresowaniem społecznym, o czym świadczy wysoka frekwencja oraz pozytywne opinie społeczności lokalnej.

Ważną rolę w popularyzacji kultury i promocji wydarzeń o takim charakterze odgrywa również prasa lokalna. Oprócz roli informacyjnej pełni on funkcję opiniotwórczą oraz upowszechniającą historię i kulturę. Comiesięcznie wydawany jest przez MBP w Żarach informator INFO ŻARY, gdzie można znaleźć wiadomości dot. w/w zagadnień.

IV. Główne kierunki programowe rozwoju kultury w mieście Żary w latach 2016 – 2020

Bardzo ważne w rozwoju kultury w mieście jest tworzenie warunków do uczestnictwa dzieci w życiu kulturalnym poprzez:

- zapewnienie kontaktu z dziełami sztuki i szeroko pojętym dziedzictwem kulturowym,
- przekazywanie wiedzy o zjawiskach kultury,
- organizowanie różnych form aktywności twórczej dzieci.

Powyższe zadania realizowane są w Żarach przez instytucje kultury, organizacje pozarządowe oraz jednostki oświatowe. Dzieci i młodzież są adresatami większości imprez, najliczniejszymi uczestnikami zespołów amatorskiego ruchu artystycznego, konkursów, przeglądów i warsztatów, stanowią również podstawową grupę czytelników.

Z drugiej strony poważnym zagrożeniem jest:

- zanikanie domowego środowiska edukacyjnego,
- szkodliwy wpływ na dzieci i młodzież treści kultury masowej, pojawiającej się zwłaszcza w mediach,

Obniżenie się poziomu powszechnej kultury w społeczeństwie stwarza szczególnie obowiązek intensywnego oddziaływania edukacyjnego.

Niezbędne są systemowe, wieloletnie działania w tym zakresie, z których najważniejsze, to:

1. Tworzenie warunków do realizacji ważnych projektów z dziedziny edukacji kulturalnej, dających możliwość wpływania na kształtowanie młodego człowieka, jego wielostronne wzbogacenie, na jego wrażliwość społeczną, moralną, estetyczną, a także powodujących wyzwalanie ekspresji i postaw twórczych; ogromne znaczenie w tym zakresie ma edukacja międzykulturowa, pomagająca młodemu pokoleniu odnalezienia się we współczesnym świecie, otwarciu „na innego”.

2. Zwiększenie zakresu, zasięgu i atrakcyjności form edukacji kulturalnej realizowanej przez instytucje kultury, niezbędne jest dalsze rozszerzenie współpracy w tym zakresie pomiędzy instytucjami kultury.
3. Wspieranie działań związanych ze stworzeniem szansy na ujawnienie talentów dzieci pochodzących z terenów zaniedbanych pod względem ekonomicznym i kulturowym oraz prowadzeniem edukacji estetycznej w zakresie znajomości sztuki, wybitnych osiągnięć kultury, adresowanej do tej grupy dzieci i młodzieży.
4. Popularyzacja lokalnych wartości kulturowych i przyrodniczych w odniesieniu do zabytków, tradycji oraz krajobrazu kulturowego.
5. Włączenie regionalnych mediów do działań na rzecz edukacji kulturalnej dzieci i młodzieży.

Ludzie młodzi, oprócz możliwości korzystania z tradycyjnych źródeł informacji, piśmiennictwa drukowanego, oczekują możliwości korzystania z multimediiów, baz elektronicznych pełnotekstowych i bibliograficznych, komputerowych programów edukacyjnych, swobodnego dostępu do INTERNET-u.

Dostęp do INTERNET-u, a więc do informacji globalnej, musi być obecnie standardem.

Czytelnictwo jest jednym z podstawowych mierników aktywności kulturalnej społeczeństwa. Stąd niezwykle istotna jest troska władz samorządowych o zapewnienie dostępności do książek i innych wydawnictw.

Na rozwój czytelnictwa wpływa szereg czynników. Do najważniejszych należą:

- sprawnie działająca biblioteka publiczna,
- funkcjonalny system informacyjny budowany w oparciu o najnowsze osiągnięcia techniki,
- zaopatrzenie w nowości wydawnicze placówek udostępniających książki,
- publikacja nowości literackich,
- działalność edukacyjna i promocyjna bibliotek publicznych.

„Mała ojczyzna” – to termin, który wszedł w obieg wraz z rozwojem samorządności w latach 80-tych. Oznacza najbliższe terytorium, z kulturą i historią, którego utożsamia się indywidualna osoba lub grupa osób.

Na takim poczuciu więzi, odnoszącym się do miejsca zamieszkania, zbudowana jest aktywność środowisk lokalnych. W pielęgnowaniu i rozwijaniu aktywności lokalnych kręgów społecznych oraz ograniczaniu sfer kulturowego zaniedbania, znacząca rola przypada organizacjom pozarządowym, mającym w swoich statutach zadania o charakterze społeczno-kulturalnym.

W celu wspierania regionalizmu ważne jest:

1. Realizację w szkołach programów z zakresu edukacji regionalnej z wykorzystaniem miejscowych działaczy regionalnych, pasjonatów, twórców.
2. Opracowanie i realizowanie programów wspierania i ochrony indywidualnych cech kultury regionalnej (materialnej i niematerialnej).
3. Wspieranie projektów kulturalnych popularyzujących specyfikę danego regionu poprzez festiwale, przeglądy, konkursy i in.
4. Wspieranie inicjatyw wydawniczych – monografii dotyczących Żar i najbliższych miejscowości i regionów.
5. Upowszechnianie osiągnięć ruchu społeczno-kulturalnego – jako formy demokracji kultury sprzyjającej integracji środowiska.
6. Umiejętne wykorzystywanie specyficznych walorów kulturowych poszczególnych miejscowości do promocji regionu oraz budowania więzi i poczucia dumy mieszkańców.

Obowiązkiem samorządu jest tworzenie sprzyjających warunków dla rozwoju wszystkich dziedzin kultury oraz zapewnienia powszechnego dostępu do jej dóbr. Rozumie się przez to możliwość czynnego uczestnictwa poprzez uprawianie różnego rodzaju sztuki i działalności kulturalnej (np. amatorski ruch artystyczny, organizacje pozarządowe, prasa lokalna) jak i udziału biernego w proponowanych formach kultury (np. spektakle, wystawy, koncerty).

Ważne zadania kształtowania warunków do uczestnictwa w kulturze to:

1. Organizowanie cyklicznych szkoleń pracowników instytucji kultury w zakresie organizacji pracy oświatowej i edukacyjnej.
2. Inicjowanie organizacji konkursów i plebiscytów z zakresu oceny działań kulturalnych przez szerokie grono odbiorców (najpopularniejszy spektakl roku, najciekawsze wydarzenie artystyczne sezonu itd.).
3. Podjęcie działań umożliwiających uczestnictwo w życiu kulturalnym osób dorosłych, dzieci i młodzieży zamieszkujących teren gminy (np. organizacja dowozu do teatrów, muzeów, czy też organizacja zdarzeń artystycznych).
4. Współfinansowanie uczestniczenia dzieci i młodzieży w różnych zespołach amatorskiego ruchu artystycznego.
5. Współpraca z mediami w zakresie promocji istotnych wydarzeń i działań kulturalnych.

Promocja kultury jest szansą rozwoju kulturalnego. Z doświadczeń wynika, jak istotną rolę w promocji odgrywa konkretna impreza, wydarzenie kulturalne, z którym są utożsamiane. To i inne działania, oprócz znaczenia kulturowego, mają istotny wpływ na promocję regionu – jako obszaru atrakcyjnego turystycznie – ze zróżnicowanym krajobrazem kulturowym, wielością obiektów zabytkowych, kulturą ludową.

Do ważnych zadań w dziedzinie promocji kultury tworzonej można zaliczyć:

1. Organizowanie sprawdzonych jak i nowych imprez o charakterze wojewódzkim i ogólnopolskim.
2. Obecność lokalnych instytucji kultury, zespołów artystycznych i twórców w najważniejszych przeglądach i festiwalach regionalnych.
3. Udział instytucji kultury oraz twórców indywidualnych w zagranicznym obiegu kulturalnym.
4. Zapewnienie skutecznego i na wysokim poziomie merytorycznym – systemu informacyjno-popularyzatorskiego o kulturze w środkach masowego komunikowania.
5. Rozwijanie międzynarodowej współpracy partnerskiej, stowarzyszeń, grup twórczych oraz realizacja wspólnych projektów z zakresu kultury.

V. Główne kierunki realizacyjne Programu Rozwoju Kultury Gminy Żary o statusie miejskim na lata 2016 – 2020

Celem Programu jest przede wszystkim sformułowanie konkretnych projektów, zawierających omawiane wyżej kierunki. Przy określaniu projektów uwzględniono ich wpływ również na rozwój turystyki, infrastruktury społecznej oraz zdynamizowanie rozwoju całego regionu i podniesienie jego konkurencyjności. Program stanowi podstawę do poszukiwania różnych źródeł finansowania realizacji projektów – budżetowych i pozabudżetowych.

Wykaz najważniejszych inwestycji w sferze kultury planowanych do roku 2020.

1. Modernizacja i termomodernizacja Sali Widowiskowej Żarskiego Domu Kultury LUNA
2. Zagospodarowanie terenu przy ul. Wrocławskiej – teren MBP i ŻDK
3. Budowa muszli koncertowej przy ul. Wrocławskiej
4. Zagospodarowanie terenu przy ul. Podwale na cele edukacyjno-kulturalne
5. Renowacja i konserwacja budynku MBP

6. Zagospodarowanie terenu Muzeum wraz z budową ścieżki historycznej
7. Dostosowanie budynku Muzeum na potrzeby statutowe jednostki
8. Dalsza modernizacja budynku ŻDK przy ul. Wrocławskiej i filii ŻDK przy ul. Grunwaldzkiej
9. Budowa parkingu przy Sali Widowiskowej LUNA
10. Modernizacja wieży wartowniczej

Zakładane kierunki rozwoju programu warunkujące rozwój kultury i ochronę dziedzictwa kulturowego dotyczą:

1. Utrzymania, podnoszenia poziomu i upowszechniania działalności placówek kultury,
2. Objęcia edukacją kulturalną jak największej liczby mieszkańców,
3. Podwyższenia standardów bazy materialnej placówek kultury i rozrywki oraz jej modernizacji i rozbudowy stosownej do potrzeb.
4. Zaspakajanie potrzeb kulturalnych mieszkańców miasta poprzez organizację imprez artystycznych i rozrywkowych.
5. Propagowanie rozwoju działalności kulturotwórczej w środkach masowego przekazu.
6. Inspirowania i wspierania rozwoju kultury amatorskiej.
7. Wspierania działań zmierzających do rozwoju czytelnictwa i ochrony książki.
8. Prowadzenia wielostronnej edukacji kulturalnej dzieci i młodzieży
9. Ochrony i utrzymania dobrego stanu technicznego i form historycznych obiektów zabytkowych i obiektów o wartościach zabytkowych.
10. Udostępnienia i racjonalnego wykorzystania do nowych funkcji, zwłaszcza do potrzeb turystyki i działalności kulturalnej, obiektów zabytkowych i obiektów o wartościach zabytkowych, znaczących dla historii i kultury regionu.
11. Propagowanie kultury życia codziennego, kultury języka i zasad etyki
12. Upowszechnianie dorobku kulturalnego i artystycznego mieszkańców miasta we własnym środowisku

VI. Podsumowanie

Zasięg i tempo przewidywanych działań Programu Rozwoju Kultury Gminy Żary o statusie miejskim na lata 2016 – 2020 uzależniony będzie między innymi od tak podstawowych spraw, jak:

- stanu bazy lokalowej instytucji zajmujących się działaniami z zakresu kultury i ochrony jej dóbr,
- przygotowania kadry,
- wysokości nakładów finansowych,
- możliwości pozyskiwania środków pozabudżetowych,

Na stan realizacji Programu będą miały wpływ również czynniki leżące poza ścisłą sferą kultury, jak na przykład:

- stan świadomości społeczeństwa, jego potrzeby i aspiracje,
- kondycja społeczno-ekonomiczna społeczeństwa i jego struktura demograficzna,
- rola rodziny i instytucji edukacyjnych,
- dojrzałość polityczna i społeczna władz samorządowych.